

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2021/2022**

GEOGRAFIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 14 stron (zadania 1-20).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są odpowiedzi oznaczone kolejnymi literami A, B, C, D, ..., F. Wybierz tylko poprawne odpowiedzi i zaznacz je znakiem „X” bezpośrednio na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań, np. z luką, na dobieranie, typu prawda/fałsz itp. zamieszczone są w treści zadań.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. Podczas rozwiązywania arkusza możesz korzystać z kolorowych kredek.

KOD UCZNIWA

--	--	--

Stopień: drugi

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	3	2	1	7	3	3	3	2	3	6	2	2	3	3	2	2	3	4	3	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																					

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego stopnia: 51

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –

Material źródłowy do zadań 1-2

źródło: opracowanie własne na podstawie www.cke.edu.pl

Zadanie 1. (3 p.)

Zdecyduj, które zdania są prawdziwe dla Wetliny (pole B2), a które dla Brzegów Górnych (pole D/E2). Wstaw znak X w odpowiednie komórki tabeli.

Zdania	Wetlina	Brzegi Górne
1. W tej miejscowości Słońce wschodzi wcześniej.		
2. Miejscowość leży w granicach Bieszczadzkiego Parku Narodowego.		
3. Znajduje się tam wiele miejsc noclegowych.		
4. Na południe od tej miejscowości położony jest szczyt Mała Rawka.		
5. W pobliżu znajduje się trasa kolejki wąskotorowej.		
6. Miejscowość leży w pobliżu Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego.		

Zadanie 2. (3 p.)

Droga wojewódzka 897 przebiegająca przez obszar Bieszczadzkiego Parku Narodowego dzieli się na dwa wyraźnie różniące się odcinki:

1. w polu C2
2. w polu D2.

a) Uzupełnij tabelę, wpisując cechę przebiegu drogi charakterystyczną dla każdego z wydzielonych odcinków: *droga kręta* lub *droga prosta*

Odcinek drogi	Cechy przebiegu drogi
1. – pole C2	
2. – pole D2	

b) Wyjaśnij, nawiązując do ukształtowania terenu, dlaczego występują różnice w przebiegu drogi na wydzielonych odcinkach.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (2 p.)

Odległość w linii prostej między dwoma bieszczadzkimi szczytami wynosi 2,25 km. Oblicz długość tego odcinka na mapie w skali 1 : 50 000. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź:

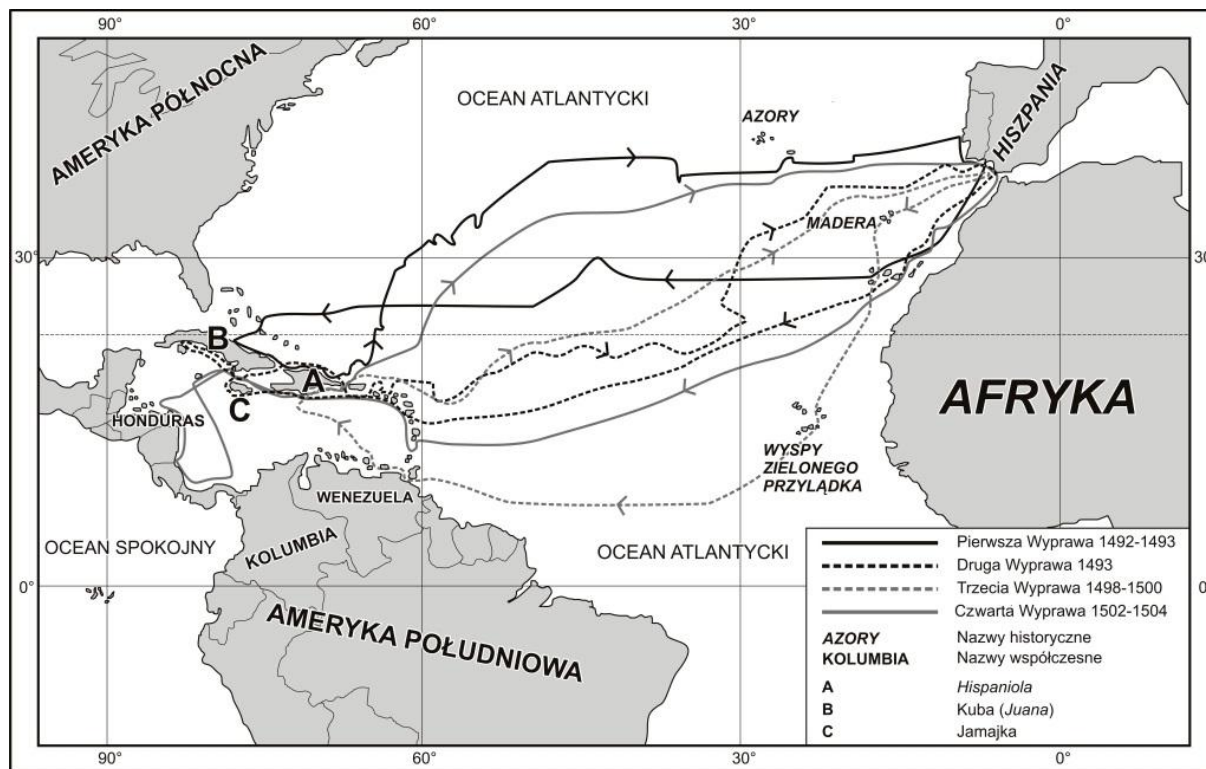
Zadanie 4. (1 p.)

Z podanych następstw ruchów Ziemi zaznacz znakiem X trzy następstwa ruchu obiegowego.

- A. Zmiana dnia i nocy
- B. Zmiana czasu strefowego
- C. Zmiana długości dnia i nocy w ciągu roku
- D. Zmiana wysokości górowania Słońca w ciągu roku
- E. Występowanie dni i nocy polarnych
- F. Spłaszczenie Ziemi przy biegunach

Zadanie 5. (7 p.)

Mapa przedstawia trasy odkrywczych wypraw Krzysztofa Kolumba, które odbyły się na przełomie XV i XVI wieku.

źródło: bdn.ibe.edu.pl

a) Na podstawie analizy mapy i własnej wiedzy wykonaj zadania.

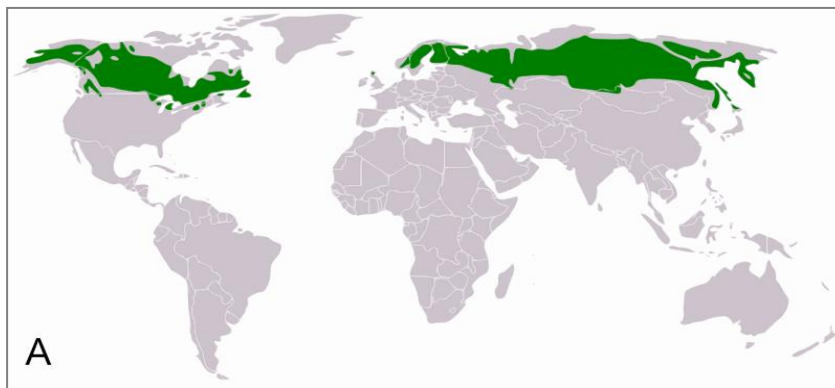
1. Wpisz nazwę kontynentu, z którego wypłynęły wszystkie wyprawy
.....
2. Hispaniola to dawna nazwa wyspy, oznaczonej na mapie literą A. Podkreśl jej obecną nazwę: Floryda, Haiti, Jamajka, Kuba.
3. Na rysunku zaznaczony jest jeden ze zwrotników. Zaznacz go na mapie kolorową kredką i wpisz obok jego nazwę.
4. Podaj nazwę archipelagu, na którego obszarze leży punkt o współrzędnych: 14°N i 22°W

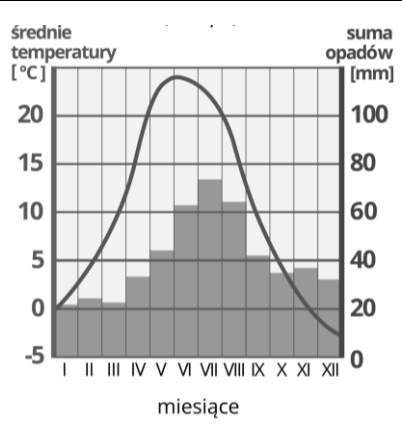
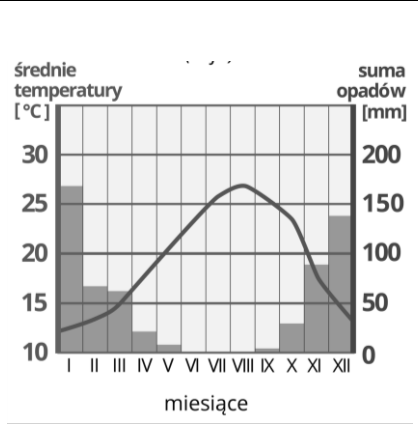
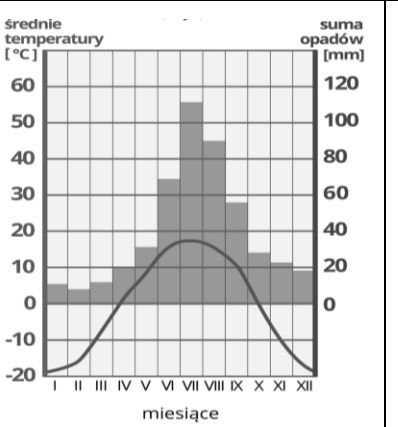
b) Oceń prawdziwość zdań, wpisując X w odpowiednie miejsce w tabeli.

Twierdzenie	Prawda	Fałsz
1. Na Maderze można obserwować Słońce górujące w zenicie.		
2. Słońce wschodzi wcześniej na Azorach, niż na Kubie.		
3. Na Azorach można obserwować noc polarną.		
4. Między Maderą a Kubą różnica czasu to około 2 godziny.		
5. Na Azorach 22 czerwca dzień jest dłuższy, niż na Maderze.		
6. Rozciągłość równoleżnikowa wyspy Kuby jest większa niż południkowa.		

Zadanie 6. (3 p.)

Przeanalizuj zamieszczony materiał źródłowy i wykonaj zadania.

		
I	II	III
		
1	2	3

Źródło: wikipedia.org; zpe.gov.pl

a) Na mapie oznaczonej literą A pokazano występowanie jednej ze stref krajobrazowych. Podkreśl nazwę tej strefy:

pustynie, roślinność śródziemnomorska, sawanna, tajga, tundra.

b) Dokończ zdania:

Krajobraz tej strefy przedstawia fotografia nr

Klimat panujący w tej strefie przedstawia diagram nr

c) Podkreśl 3 gatunki zwierząt występujących w tej strefie krajobrazowej:

gronostaj, lew, niedźwiedź brunatny, niedźwiedź polarny, panda wielka, tygrys syberyjski

Material źródłowy do zadania 7.

A

B

C

D

Źródło: wikipedia.org

Zadanie 7. (3 p.)

Korzystając z materiału źródłowego wykonaj polecenia.

a) Wpisz litery, którymi oznaczono krajobrazy nizinne:

b) Na jednej z fotografii przedstawiony jest krajobraz Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Wpisz, którą literą podpisany jest ta fotografia, a następnie uzasadnij swój wybór, podając dwie charakterystyczne cechy krajobrazu.

Krajobraz Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej przedstawia fotografia

Uzasadnienie wyboru – cechy krajobrazu:

1.

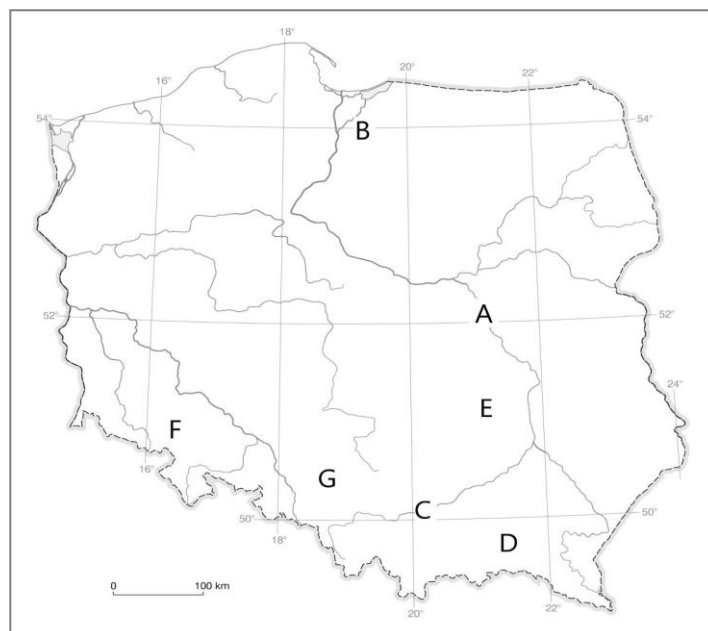
2.

Zadanie 8. (3 p.)

Rozpoznaj na podstawie opisu obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. Wpisz do tabeli odpowiadające im oznaczenia liczbowe, wybrane spośród podanych niżej, oraz właściwe litery oznaczające ich lokalizację na załączonej mapie (Uwaga: oznaczeń i liter jest więcej, więc niektóre pozostaną niewykorzystane).

1 - Stare Miasto w Krakowie; 2 - Królewskie Kopalnie Soli w Wieliczce i Bochni; 3 - Stare Miasto w Warszawie; 4 - Kalwaria Zebrzydowska; 5 - Kościoły Pokoju w Jaworze i Świdnicy; 6 - Drewniane kościoły południowej Małopolski; 7 - Kopalnia rud ołowiu, srebra i cynku w Tarnowskich Górach; 8 - Krzemionkowski region prądziejowego górnictwa krzemienia pasiastego; 9 - Park Mużakowski

Opis	Obiekt na liście (wpisz cyfrę)	Lokalizacja (wpisz literę)
Miejsce wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa jako jedno z pierwszych 12 obiektów na świecie. Obszar obejmuje Stare Miasto w obrębie dawnych murów, Wzgórze Wawelskie oraz dzielnicę Kazimierz.		
Największe w Europie budowle sakralne o konstrukcji szkieletowej, zostały wzniesione na Śląsku w połowie XVII w. na mocy traktatu pokojowego kończącego wojnę trzydziestoletnią i regulującego kwestie religijne.		
Obiekt obejmuje podziemną kopalnię wraz ze sztolniami, szybami, galeriami oraz systemem gospodarowania wodami podziemnymi. Na listę wpisany w 2017 roku.		
Najmłodszy obiekt wpisany na listę w Polsce. Składa się z czterech obszarów związanych z górnictwem w epoce neolitu i brązu (ok. 39000 do 1600 lat p.n.e.), kiedy wydobywano tu i poddawano obróbce materiał, służący głównie do wykonywania narzędzi.		

Zadanie 9. (2 p.)

Morze Bałtyckie jest akwenem silnie zanieczyszczonym. Przedstaw trzy przyczyny dużego zanieczyszczenia wód Bałtyku.

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Zadanie 10. (3 p.)

W tabeli przedstawiono saldo migracji w wybranych krajach Europy.

<i>Państwo</i>	<i>Saldo migracji na 1000 mieszkańców [%] w wybranych latach</i>				
	<i>2000</i>	<i>2005</i>	<i>2010</i>	<i>2015</i>	<i>2019</i>
Białoruś	1,2	0,2	3,2	1,9	1,5
Holandia	3,6	-1,4	2,0	3,2	6,2
Litwa	-5,8	-15,4	-25,2	-7,7	3,9
Niemcy	2,0	1,0	1,6	14,3	3,7
Polska	-0,5	-0,3	0,1	-0,3	0,5

a) Zaznacz znakiem X trzy zdania, których prawdziwość wynika z interpretacji danych zawartych w tabeli.

- A. Niemcy to jedyny kraj z dodatnim saldem migracji w XXI wieku.
- B. Napływ imigrantów do Niemiec znacznie się zwiększył podczas kryzysu migracyjnego w 2015 roku.
- C. Do Polski w roku 2019 przybyło więcej migrantów, niż z niej wyemigrowało.
- D. Największy odpływ ludności z Litwy w XXI wieku nastąpił w roku 2005.
- E. W roku 2010 krajem o największej przewadze imigrantów nad emigrantami była Białoruś

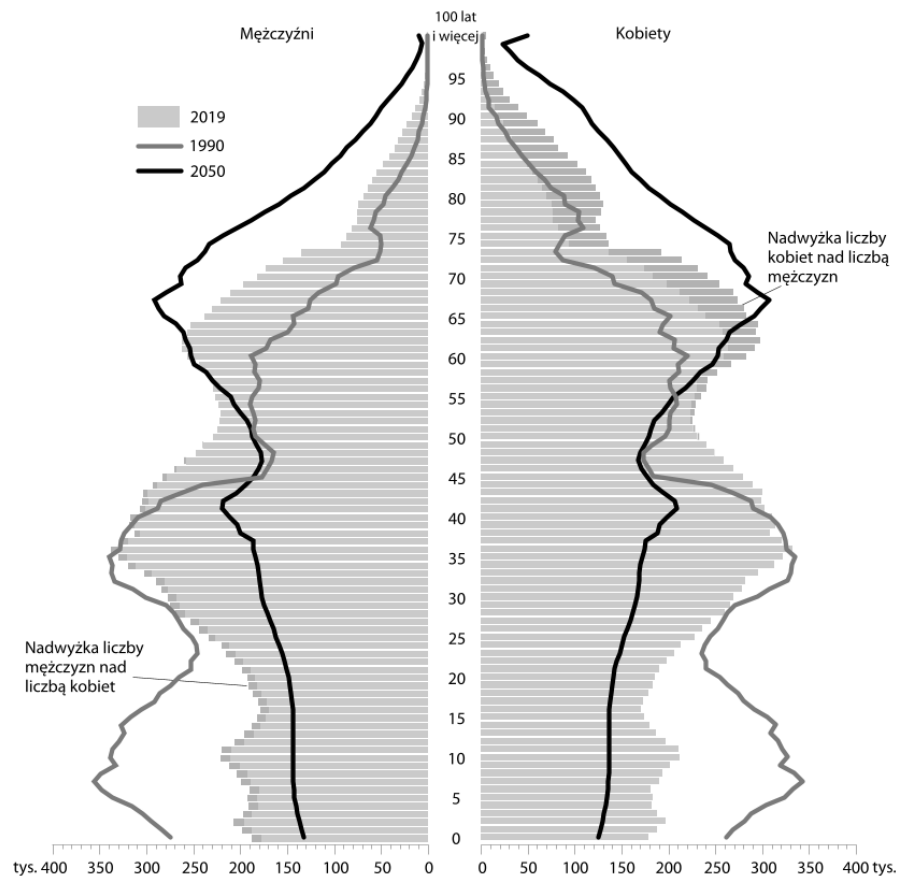
b) Wpisz nazwę kraju, wybranego z tabeli, w którym obecnie (rok 2021) trwa kryzys migracyjny na granicy z Polską.

Nazwa kraju:

Zadanie 11. (6 p.)

Rycina przedstawia piramidy wieku ludności Polski w latach 1990, 2019 oraz prognozę na 2050 rok. Przeanalizuj rycinę i wykonaj zadania.

Piramidy wieku ludności w latach 1990, 2019 i prognoza na 2050 rok

Źródło: Sytuacja demograficzna Polski do roku 2019, GUS

a) **Podkreśl** w każdym zdaniu właściwe wyrażenie tak, aby całe zdanie było prawdziwe.

1. W Polsce w 2019 r. najwięcej było ludzi w wieku (**ok. 36 lat / ok. 67 lat**).
2. Prognozuje się, że w roku 2050 największą grupą wiekową będą ludzie w wieku (**ok. 61 lat / ok. 68 lat**).
3. W Polsce w roku 2019 urodziło się (**mniej / więcej**) dzieci, niż w roku 1990.
4. W roku 2019 wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym było więcej (**kobiet / mężczyzn**).
5. Według prognozy, w roku 2050 wśród stulatków będzie więcej (**kobiet / mężczyzn**).
6. W roku 2019 równowaga między liczbą kobiet i mężczyzn wystąpiła w grupie wiekowej (**ok. 30 lat / ok. 50 lat**).

b) Z prognozy wynika, że struktura wiekowa społeczeństwa polskiego ulegnie znacznej zmianie w stosunku do stanu obecnego. Jest to efekt procesu, który jest typowy dla wielu krajów europejskich.

Podaj nazwę tego procesu:

c) Uzasadnij podając dwa argumenty, że proces opisany w podpunkcie b) ma negatywny wpływ na gospodarkę kraju.

1.

.....

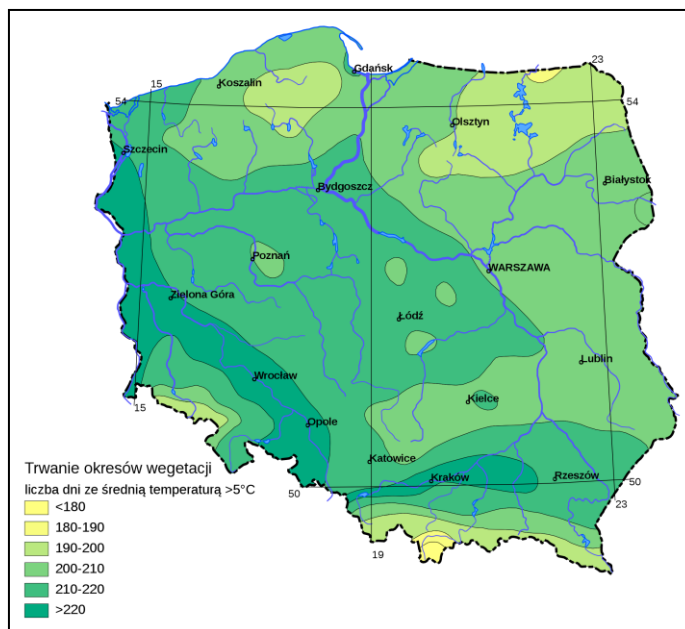
2.

.....

Zadanie 12. (2 p.)

Korzystając z załączonej mapy i własnej wiedzy, wpisz do odpowiedniej kolumny tabeli wszystkie wymienione regiony geograficzne.

Regiony do wpisania: *Nizina Podlaska, Nizina Śląska, Pojezierze Suwalskie, Sudety, Wyżyna Lubelska, Żuławy Wiślane.*

Źródło: wikipedia.org

Regiony o korzystnych warunkach rozwoju rolnictwa	Regiony o niekorzystnych warunkach rozwoju rolnictwa

Zadanie 13. (2 p.)

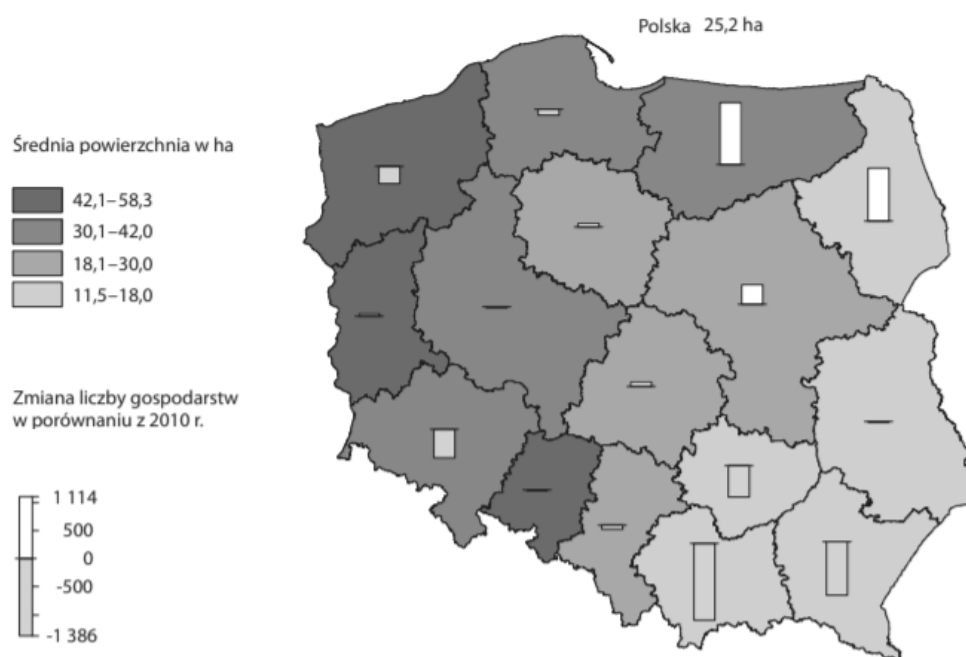
Rozwój rolnictwa jest uzależniony od wielu czynników. Wymień 3 przyrodnicze czynniki utrudniające rozwój rolnictwa w Polsce.

1.
2.
3.

Zadanie 14. (3 p.)

Na podstawie załączonej mapy dotyczącej ekologicznych gospodarstw rolnych w Polsce w 2018 roku, oceń prawdziwość zdań, wpisując znak X we właściwe miejsca w tabeli.

Ekologiczne gospodarstwa rolne według województw w 2018 r.

Źródło: *Obszary wiejskie w Polsce w 2018r.*, GUS

Twierdzenie	Prawda	Fałsz
1. Średnia powierzchnia gospodarstw ekologicznych w Polsce w 2018r. wynosiła 40 ha.		
2. Największa średnia powierzchnia gospodarstw ekologicznych występowała m.in. w woj. lubuskim.		
3. W województwie podlaskim nastąpiła największa zmiana liczby gospodarstw ekologicznych w porównaniu z rokiem 2010.		
4. Największy spadek liczby gospodarstw ekologicznych po 2010 r. zanotowało województwo małopolskie.		
5. Województwa mazowieckie i łódzkie w latach 2010 – 2018 zanotowały wzrost liczby gospodarstw ekologicznych.		
6. W województwie lubelskim średnie gospodarstwo ekologiczne zajmuje powierzchnię poniżej 18 ha.		

Zadanie 15. (3 p.)

Wykonaj zadania dotyczące surowców mineralnych Polski.

a) Uzupełnij tabelę dopisując do podanych surowców mineralnych wydobywanych w Polsce miejsca ich wydobycia oraz produkty, które się z nich pozyskuje, wybrane spośród wymienionych poniżej.

Miejsca wydobycia (wybierz – miejsca mogą się powtarzać i nie wszystkie muszą być użyte):

Nizina Śląska, Nizina Mazowiecka, szelf Morza Bałtyckiego, Pojezierze Mazurskie

Produkty (wybierz - nie wszystkie muszą być użyte):

cement, szkło, przewody elektryczne, stal, tworzywa sztuczne.

<i>Nazwa surowca</i>	<i>Miejsce wydobycia</i>	<i>Produkt wytwarzany z tego surowca</i>
1. Ropa naftowa		
2. Rudy miedzi		
3. Wapienie		

b) Jednego z wymienionych w tabeli surowców jest w Polsce bardzo mało, dlatego importujemy go w dużych ilościach z innych krajów.

Wpisz nazwę tego surowca:

Zadanie 16 (2 p.)

W Polsce planuje się w najbliższych latach wybudowanie elektrowni jądrowej. Jakie jest Twoje zdanie na temat tej inwestycji? Swoją ocenę uzasadnij dwoma argumentami.

Moja ocena inwestycji (podkreśl): **pozytywna** / **negatywna**

Uzasadnienie oceny:

1.
.....
.....
.....
2.
.....
.....
.....

Zadanie 17. (2 p.)

Zdjęcie lotnicze przedstawia zagospodarowanie terenu przy węźle autostradowym na Bielanych Wrocławskich. Na dawnych terenach rolniczych zlokalizowano centra logistyczne i zaopatrzeniowe oraz handlowo-rozrywkowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Google Maps

Podaj trzy zalety tworzenia tego typu inwestycji w podobnych lokalizacjach.

1.
2.
3.

Zadanie 18. (3 p.)

Zadanie wykonaj na podstawie treści artykułu „Góry Stołowe – jedyne takie”.

W każdym ze zdań 1-4, opisujących budowę geologiczną Gór Stołowych, zaznacz jego poprawne zakończenie, wpisując znak X we właściwą kratkę.

1	Góry Stołowe zbudowane są głównie	☐	z piaskowców
		☐	z wapieni
2	Skały budujące Góry Stołowe powstały jako osady morskie w	☐	karbonie (era paleozoiczna)
		☐	kredzie (era mezozoiczna)
3	Spękania i szczeliny w skałach budujących Góry Stołowe to	☐	stoliwa
		☐	cios
4	Procesy, które doprowadziły do wykształcenia się w Górach Stołowych fantastycznych form skalnych, to	☐	wietrzenie i erozja
		☐	osuwanie i akumulacja

Zadanie 19. (4 p.)

Zadanie wykonaj korzystając z informacji zawartych w artykule „Polskie geoparki”.

Do nazw geoparków przyporządkuj odpowiadające im informacje zamieszczone poniżej, wpisując do tabeli odpowiadające im oznaczenia literowe.

(Uwaga: Należy wykorzystać wszystkie informacje, każdą z liter można wpisać tylko jeden raz, liczba wpisów w kratkach jest zmienna).

<i>Nazwa geoparku</i>	<i>Informacje o geoparku</i>
1. Łuk Mużakowa	
2. Geopark Świętokrzyski	
3. Góra św. Anny	
4. Karkonoski Park Narodowy z otuliną	

- a. Obszar geoparku powstał w plejstocenie w czasie zlodowacenia Sanu 2.
- b. Można tu obserwować skały wszystkich okresów ery paleozoicznej.
- c. Najwyższe wzniesienie tego obszaru to Śnieżka.
- d. Leży na Wyżynie Śląskiej.
- e. Występują tu wzniesienia moreny czołowej spiętrzonej.
- f. Teren geoparku w okresie fałdowania Karpat był czynnym wulkanem.
- g. Skały budujące teren geoparku to głównie granitoidy (skały magmowe głębinowe).
- h. Jedną z atrakcji geoparku są kotły lodowcowe.

Zadanie 20. (3 p.)

Zadania wykonaj na podstawie lektury artykułu „Kastylija-León – na dachu Hiszpanii”.

a) Uzasadnij twierdzenie, że Kastylija-León jest „turbina” Hiszpanii.

.....
.....

b) Wymień trzy obiekty położone na terenie Kastylii-León, które zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

- 1.
- 2.
- 3.

Brudnopis: